

Reducerea deficitului de încasare la TVA, obiectiv asumat prin PNRR

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), aprobat recent de Comisia Europeană, prevede, dincolo de direcțiile asumate pentru absorbția celor 29 de miliarde de euro, și un set de reforme fiscale de implementat până la finalul anului 2026. Printre acestea se numără modernizarea administrației cu două obiective principale – creșterea veniturilor fiscale cu 2,5 puncte procentuale din PIB până la finalul anului 2025 și reducerea deficitului de încasare la TVA cu cel puțin cinci puncte procentuale până la jumătatea anului 2026 (ambele în raport cu 2019). Cel de-al doilea obiectiv poate fi considerat conservator, raportat la experiența țărilor vecine cu privire la reducerea evaziunii fiscale ca urmare a implementării unor metode eficiente de creștere a colectării, precum SAF-T sau facturarea electronică.

Printre cele mai importante acțiuni asumate de România în domeniul fiscal prin PNRR se numără analiza sistemului fiscal, în 2022, cu scopul de a uniformiza legislația în ceea ce privește taxarea veniturilor, respectiv eliminarea graduală a stimulentele acordate în anumite domenii. Pentru sectorul construcțiilor, se menționează expres că retragerea facilităților acordate trebuie să înceapă în 2025 și să se finalizeze până la sfârșitul anului 2028, când, de altfel, ar expira conform reglementărilor actuale. În plus, în plan sunt prevăzute schimbări în taxarea companiilor (în special pentru microîntreprinderi), în domeniul contribuțiilor sociale și pentru taxele pe proprietate. Măsurile ar urma să fie transpuse gradual până la începutul anului 2024 și să aducă o creștere a veniturilor fiscale cu 0,5 puncte procentuale din PIB până în 2025, comparativ cu 2019.

Însă cel mai mare accent se pune pe reforma administrației fiscale, în special în direcția îmbunătățirii serviciilor digitale (extinderea SPV pentru firme, asocieri, PFA-uri și profesii liberale), optimizării sistemului informatic al Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), astfel încât 60% dintre serviciile pentru firme să fie accesibile online în 2024 (față de 45% în prezent) sau derulării controalelor fiscale la distanță (60% din total până în 2025).

Totodată, în plan este inclus și procesul de înrolare a autorităților și instituțiilor publice centrale și locale în sistemul informatic al Ministerului Finanțelor și ANAF, PatrimVen, începând cu data de 1 martie 2022. De altfel, multe dintre măsurile prevăzute în PNRR se află deja în diverse stadii de implementare – conectarea caselor de marcat electronice la sistemul ANAF, cu termen final 30 noiembrie 2021 pentru toți contribuabilii, mecanismul One Stop Shop pentru înregistrarea electronică în scop de TVA sau proiectul e-factura, prevăzut să funcționeze, în prima fază, în relația dintre persoane juridice și instituțiile de stat și ulterior să fie extins pentru facturile emise între companii.

Noi informații privind implementarea SAF-T

Pe lângă acțiunile cuprinse în PNRR, ANAF mai are în derulare și alte măsuri pentru a asigura o colectare mai bună a taxelor, de departe cea mai importantă fiind introducerea raportării în sistemul SAF-T (Fișierul Standard de Audit de Taxe), care devine obligatorie pentru marii contribuabili de la 1 ianuarie 2022. ANAF a publicat, recent, noi informații cu privire la aplicarea noului mecanism, printre cele mai importante fiind cele referitoare la natura datelor pe care contribuabilii trebuie să le declare în format electronic, procedura de transmitere, dar și termenele de implementare pe categorii de contribuabili. Astfel, pentru companiile mari se menține termenul de 1 ianuarie 2022, iar pentru contribuabilii mijlocii și mici, raportarea în noul sistem devine obligatorie la începutul anilor 2023, respectiv 2025. Prin excepție, pentru instituțiile financiar-bancare și societățile de asigurare-reasigurare, încadrate la data de 31 decembrie 2021 în categoria marilor contribuabili, obligația de raportare în sistemul SAF-T începe de 1 ianuarie 2023.

În plus, perioada de grație pentru primele termene de depunere a rapoartelor în noul format se prelungește de la maximum trei luni, cât se anunțase anterior, la cel mult șase luni (pentru prima raportare).

Reducerea evaziunii fiscale – experiența țărilor vecine

Acest sistem a fost creat de OECD în urma cu mai mult de zece ani tocmai cu scopul de a asigura o mai bună colectare a taxelor la bugetele de stat, iar țările care l-au implementat în diverse forme îi demonstrează eficiența.

Spre exemplu, Polonia și Ungaria, țări comparabile cu România din punct de vedere economic, și-au redus semnificativ decalajul de încasare la TVA după adoptare. În Polonia, deficitul a scăzut cu 10,5 puncte procentuale în doi ani, de la 20,4% în 2016, la 9,9% în 2018, iar în Ungaria, cu peste 5 puncte procentuale, la 8,4%, în mai puțin de un an (în 2018).

Astfel, România, cu un deficit de încasare la TVA de aproape 34% în 2019, potrivit celor mai recente estimări ale Comisiei Europene, și-a stabilit o țintă realizabilă, luând în considerare măsurile demarate precum și pe cele cuprinse în PNRR.